

**REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM**

Karl Kirt
Tõrva Vallavolikogu esimees

Teie: 12.06.2026 nr 1-14/2026/1309-1

Meie: *kuupäev digiallkirjas* nr 13-1/1626-1

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Karl Kirt

Saatsite Õiguskantsleri Kantseleile pöördumise, milles palute selgitada kohaliku omavalitsuse volikogu revisjonikomisjoni kontrollipädevuse ning dokumentide küsimise õiguse ulatust omavalitsusüksuse valitseva mõju all oleva äriühingu tegevuse kontrollimisel. Õiguskantsleri Kantselei edastas 15.06.2026 Teie pöördumise vastamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile.

Esmalt selgitame, et Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi pädevuses ei ole anda õigusabi ega lahendada kohaliku omavalitsuse organite vahelisi vaidlusi. Ministeerium ei hinda teabevaldaja eest, kas revisjonikomisjoni teabepäringus nimetatud teave ja dokumendid on küsitud ulatuses sisuliselt vajalikud revisjoniülesande täitmiseks. Ministeerium saab anda üksnes õiguslaseid selgitusi oma vastutusvaldkonna seaduste kohta.

Vabariigi Valitsuse seaduse § 65¹ lõike 1 alusel on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas mh regionaalpoliitika ja -arengu, kohaliku omavalitsuse poliitika ja kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise poliitika kavandamine ja elluviimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine. Ministeeriumi pädevuses¹ on anda selgitusi vastutusvaldkonna seaduste tõlgendamise ja rakendamise kohta ning nõustada kohaliku omavalitsuse üksusi omavalitsuslikes küsimustes. Ministeeriumi vastutusvaldkonna seaduseks on ka kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (edaspidi KOKS).

Järgnevalt selgitame KOKSis sätestatud revisjonikomisjoni kontrolliõiguse ja teabesaamise õiguse ulatust ning vastame Teie pöördumises esitatud küsimustele.

KOKS § 48 lõike 3 punkti 1 kohaselt on revisjonikomisjonil õigus kontrollida ja hinnata valla- või linnavalitsuse, valla- või linnavalitsuse ametiasutuste ja nende ametiasutuste hallatavate asutuste või kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all oleva äriühingu, sihtasutuse ja

¹ Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (edaspidi MSVS) § 3 kohaselt annab riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus tasuta selgitusi enda väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta. MSVS alusel antud õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgenduse kehtestamist ega ole kellelegi täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eesti Vabariigis põhiseaduse § 146 esimese lause kohaselt ainult kohus.

mittetulundusühingu tegevuse seaduslikkust, otstarbekust ja tulemuslikkust ning valla või linna vara kasutamise sihipärasust. Samas sätestab KOKS § 48 lõike 4, et revisjonikomisjon täidab oma pädevusse kuuluvaid ülesandeid valla või linna põhimääruses sätestatud korras kas tööplaani alusel või volikogu ülesandel.

[Tõrva valla põhimääruse](#) § 23 lõike 1 kohaselt viib revisjonikomisjon kontrollimisi läbi volikogu ühekordsel ülesandel või revisjonikomisjoni enda algatusel tööplaani alusel, mille koostab komisjon ise. Sellise regulatsiooniga on volikogu andnud revisjonikomisjonile pädevuse ise otsustada, milliseid kontrolliülesandeid tööplaani alusel läbi viia ning milliseid revisjoniobjekte ja -küsimusi kontrolli hõlmab.

KOKS § 48 lõike 6 kohaselt on revisjonikomisjonil õigus saada teavet ja kõiki oma tööks vajalikke dokumente. Revisjonikomisjon saab küsida teavet ja dokumente tööplaanis või volikogu ülesandel ettenähtud tegevuse läbiviimiseks.

Nimetatud sätetest tuleneb revisjonikomisjoni ulatuslik kontrollipädevus. Samas ei saa seadusest järeldada, et revisjonikomisjonil oleks piiramatu õigus nõuda mistahes dokumente sõltumata nende seosest kontrolli eesmärgiga. Seadus kasutab mõistet „oma tööks vajalikud dokumendid“, mis tähendab, et dokumentide küsimine peab olema seotud konkreetse kontrolli läbiviimisega ning taotletavad andmed peavad olema kontrolli eesmärgi saavutamiseks objektiivselt vajalikud. Näiteks juhul, kui revisjonikomisjon viib tööplaani alusel läbi hangete korralduse kontrolli, on tal õigus saada just selle konkreetse ülesande täitmiseks vajalikku teavet ja dokumente.

Teabe ja dokumentide väljastamise nõudes peab revisjonikomisjon viitama konkreetsele tööplaanis või volikogu haldusaktis määratud revisjoniülesandele, mille täitmiseks teavet vajatakse. Samuti on teabepäringu saajal õigus paluda täpsustada päringu eesmärki, et hinnata, kas küsitud teave on revisjonikomisjonile tema ülesannete täitmiseks vajalik ning millises ulatuses on selle edastamine konkreetse kontrolli eesmärki arvestades põhjendatud. Vajaduse korral on põhjendatud, et osapooled arutavad läbi dokumentide esitamise ulatuse ja viisi ning lepivad kokku lahendustes, mis võimaldavad tagada revisjoni eesmärgi saavutamise.

Pöördumisele lisatud revisjonikomisjoni kontrolliülesande² kohaselt on kontrolli eesmärk ja ulatus omavalitsusüksuse valitseva mõju all oleva äriühingu lepingute ja muu dokumentatsiooni läbivaatamine ning tulude, kulude ja eelarve täitmise ülevaatamine.

Revisjonikomisjoni tööplaanis märgitud revisjon peaks olema sõnastatud selliselt, et selle eesmärk, kontrolliobjekt ja ulatus oleksid üheselt mõistetavad. Väga üldise sõnastusega revisjoniülesanne võib tekitada vaidlusi revisjonikomisjoni pädevuse ning teabe ja dokumentide nõudmise õiguse üle. Seetõttu on põhjendatud, et tööplaanis kinnitatakse revisjonid, mille fookus on selge ning mis on suunatud konkreetse riskiga seotud tegevuse, protsessi või tehingu kontrollimisele. Selgelt piiritletud revisjoniülesanne aitab määratleda, milline teave ja dokumendid on KOKS § 48 lõike 6 tähenduses konkreetse revisjoni läbiviimiseks vajalikud.

Õigusaktidest ei tulene kohustust iga dokumendinõuet üksikasjalikult põhjendada, kuid hea halduse põhimõttest lähtudes on soovitatav vajaduse korral selgitada, millise kontrolliküsimuse lahendamiseks konkreetseid dokumente küsitakse. See aitab vältida vaidlusi ning tagab revisjoni sujuva läbiviimise.

Küsimuses, kas kontrollitaval äriühingul on õigus paluda täpsustada dokumentide küsimise

² Sama revisjoniülesanne on määratletud ka revisjonikomisjoni 2026. aasta tööplaanis.

eesmärki või ulatust, leiame, et selline täpsustav pöördumine ei ole iseenesest käsitatav revisjoni takistamisena. Eriti võib see olla põhjendatud olukorras, kus küsitavad dokumendid sisaldavad ulatuslikult kolmandate isikute isikuandmeid, ärisaladust või muud konfidentsiaalset teavet. Kontrollitava soov mõista, millisel eesmärgil ning millises ulatuses andmeid vajatakse, aitab kaasa proportsionaalse lahenduse leidmisele ning ei tähenda iseenesest keeldumist revisjoniga koostööd tegemast.

Revisjoni takistamisest võiks rääkida eelkõige olukorras, kus pärast revisjonikomisjoni põhjendatud nõude esitamist keeldutakse dokumente esitamast või takistatakse muul viisil kontrolli läbiviimist. Pelgalt dokumentide nõude põhjendatuse või ulatuse täpsustamine ei anna alust järeldada, et kontrollitav isik takistab revisjoni läbiviimist.

Küsimusele, kas revisjonikomisjonil on õigus nõuda täielikke pangakonto väljavõtteid kogu kontrollitava perioodi kohta, ei ole võimalik anda üldist ja kõiki juhtumeid hõlmavat vastust. Sellise nõude õiguspärasus sõltub konkreetse revisjoni eesmärgist, kontrolli ulatusest ning sellest, kas täielik pangakonto väljavõte on kontrolli läbiviimiseks vältimatult vajalik. Pangakonto väljavõtted võivad sisaldada lisaks äriühingu finantsteabele ka kolmandate isikute isikuandmeid või muud kaitstavat teavet. Seetõttu tuleb ka revisjonikomisjoni kontrolliõiguse teostamisel järgida proportsionaalsuse põhimõtet ning arvestada, et isikuandmete töötlemine peab olema piiratud kontrolli eesmärgi saavutamiseks vajalikuga. Kui revisjoni eesmärgi saavutamiseks piisab pangakonto väljavõtte osast (näiteks konkreetsete tehingute või ajavahemiku kohta), muudest dokumentidest või finantsandmetest, tuleks üldjuhul eelistada sellist vähem koormavat ja kontrolli eesmärgiga proportsionaalset lahendust.

Andmete väljastamisel ja töötlemisel tuleb järgida isikuandmete kaitse üldpõhimõtteid, sealhulgas eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtteid. Andmeid tuleb väljastada üksnes ulatuses, mis on revisjoni läbiviimiseks vajalikud, ning andmete töötlemine ei tohi olla ülemäärane. Kui revisjoni eesmärgi saavutamiseks on võimalik kasutada vähem mahukaid või vähem tundlikke andmeid, tuleb eelistada sellist lahendust. Teabevaldajal tuleb hinnata, kas revisjoni eesmärgi saavutamiseks on vajalik dokumentide täismahus väljastamine või piisab vajalike andmete edastamisest osaliselt või kokkuvõtlikul kujul. Juhul, kui teavet täielikult või osaliselt ei väljastata, tuleb teabevaldajal keeldumist põhjendada.

Revisjonikomisjonile ei või meelevaldselt jätta andmata tema kontrolliülesannete täitmiseks vajalikku teavet või dokumente. Asjaolu, et dokument sisaldab isikuandmeid või muud juurdepääsupiiranguga teavet, ei välista iseenesest selle esitamist revisjonikomisjonile, kui selline teave on vajalik tema kontrolliülesannete täitmiseks. Juurdepääsupiiranguga teabe edastamisel ja kasutamisel kehtivad ka volikogu liikme suhtes seadustes sätestatud teabe ja andmete kasutamise ning töötlemise üldpõhimõtted, samuti lasub volikogu liikmeil vastutus juurdepääsupiiranguga teabe avalikustamise eest.³

Hea halduse põhimõttega kooskõlas oleva menetluse tagamiseks soovitame, et revisjonikomisjon määratleks kontrolli eesmärgi võimalikult selgelt, seostaks dokumentide küsimise konkreetsete kontrolliküsimustega ning hindaks iga dokumendinõude vajalikkust ja proportsionaalsust. Samal ajal peaks kontrollitav asutus või äriühing tegema revisjonikomisjoniga koostööd ning esitama kontrolli läbiviimiseks vajalikud dokumendid.

Loodame, et eeltoodud selgitused aitavad kujundada praktikat, mis võimaldab revisjonikomisjonil täita tõhusalt oma seadusest tulenevaid ülesandeid ning samal ajal tagada kontrollitavate asutuste või äriühingute valduses oleva teabe nõuetekohase käitlemise.

³ 01.07.2026 jõustuv [KOKS § 26¹](#) sätestab sõnaselgelt, et volikogu liige ei või oma ülesannete täitmise, volituste peatumise ajal ja pärast volituste lõppemist avaldada talle volikogu liikme ülesannete täitmise tõttu teatavaks saanud ärisaladust, teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning muud asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.

Ministeerium peab oluliseks, et kohaliku omavalitsuse organid ning kontrollitavad asutused ja äriühingud teeksid revisjoni läbiviimisel koostööd ning revisjonikomisjonile tagataks kontrolliülesannete täitmiseks vajalik teave ja dokumendid kooskõlas KOKS § 48 lõikes 6 sätestatuga ja hea halduse põhimõtetega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hardi Alliksaar

kohalike omavalitsuste osakonna juhataja

Teadmiseks: Õiguskantsleri Kantselei

Eliko Saks

502 5936, eliko.saks@agri.ee